

Elżbieta Szymańska¹

Katedra Ekonomiki i Organizacji Gospodarstw Rolniczych
SGGW

WPLYW ROZSZERZENIA UE NA RYNEK WIEPRZOWINY W POLSCE²

INFLUENCE OF THE EU ENLARGEMENT ON THE PORK MARKET IN POLAND

Synopsis. Celem badań było określenie zmian na rynku trzody chlewnej w Polsce po rozszerzeniu UE. Badania wykazały, że w Polsce występuje powolny proces koncentracji produkcji, który uwidacznia się w powiększaniu dużych stad. Po rozszerzeniu UE wzrósł udział krajów unijnych w polskim handlu zagranicznym wieprzowiną. Zmieniły się formy interwencji na rynku trzody chlewnej. Podstawą wsparcia stało się dotowanie eksportu oraz prywatnego przechowywania wieprzowiny. Po akcesji Polski do UE odnotowano zmiany cen skupu trzody chlewnej. Początkowo w 2004 roku były one wysokie, ale już na początku 2006 roku należały do najniższych w UE. Objęcie Polski Wspólną Polityką Rolną sprzyja wzrostowi produkcji żywca wieprzowego i prowadzi do powstania nadwyżki eksportowej. W celu jej sprzedaży konieczne są działania promocyjne oraz poszukiwanie nowych rynków zbytu.

Słowa kluczowe: rynek wieprzowiny, Unia Europejska

Wstęp

Polska należy do grupy największych producentów wieprzowiny w Unii Europejskiej, po Niemczech, Hiszpanii i Francji. W 2005 roku pogłowie tego gatunku zwierząt stanowiło 18,1 mln sztuk, a produkcja żywca wieprzowego wyniosła 2540 tys. ton [Rynek mięsa 2006a]. Dużej produkcji nie odpowiada jednak pożądana konkurencyjność tego sektora. Chów trzody chlewnej w Polsce jest bardzo rozproszony. Według danych Komisji Europejskiej w 2003 roku na statystyczne gospodarstwo w Polsce przypadało 28,9 sztuk świń [Agriculture... 2005]. W tym samym roku w UE-15 stopień koncentracji chowu tego gatunku zwierząt był znacznie wyższy. Średnio w gospodarstwie utrzymywano 189 sztuk. Największa koncentracja stad wystąpiła w Irlandii (1474 szt./gospodarstwo), w Dani (1165 szt.) oraz w Holandii (1041 szt.). Jakość żywca wieprzowego w Polsce kształtuje się również na niższym poziomie w stosunku do wieprzowiny z krajów Piętnastki. Średnia mięsność tuczników ubijanych w dużych zakładach mięsnych wynosi około 50%, podczas gdy w Niemczech przekroczyła 55%, a w Danii sięga 60% [Rynek... 2005].

Wraz z akcesją Polski do UE przewidywano zwiększenie handlu wieprzowiną z krajami Europy Zachodniej. Wskazywano na wzrost cen tego gatunku mięsa w kraju przy zachowaniu znacznych ich wahań. Szacowano również zwiększenie konkurencyjności

¹ Dr. inż., tel. 22-5934227, elzbieta_szymanska@sggw.pl

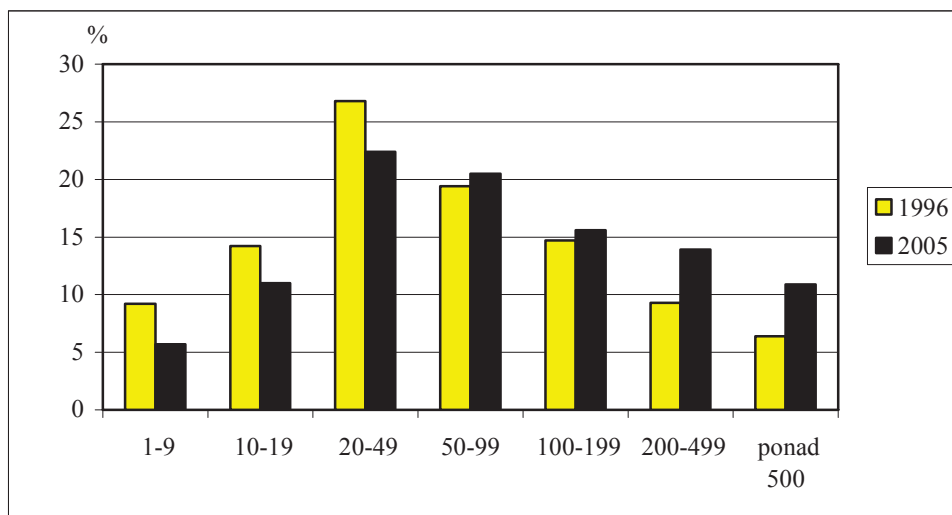
² Praca naukowa finansowana ze środków na naukę w latach 2005-2007 jako projekt badawczy nr 2 P06Z 079 29.

polskiej wieprzowiny w wyniku stopniowej redukcji cen zbóż stanowiących główny nośnik kosztów [Seremak-Bulge 2003].

Celem badań było określenie zmian na rynku trzody chlewnej w Polsce po rozszerzeniu UE. W analizie wykorzystano dane statystyczne GUS, IERiGŻ-PIB oraz dostępne informacje z literatury przedmiotu. W badaniach uwzględniono zmiany w produkcji, cenach, sposobach interwencji na rynku wieprzowiny oraz obrotach handlu zagranicznego. Szczegółowymi badaniami objęto lata 2002-2005. Stan pogłowia i wielkość produkcji żywca wieprzowego analizowano w latach 1996-2005.

Zmiany w pogłowiu i produkcji trzody chlewnej w Polsce

W Polsce pogłowiu trzody chlewnej w ostatnim dziesięciu zmieniało się od 19,2 mln sztuk w 1998 roku do 17,0 mln sztuk w 2004 roku [Rynek mięsa... 2006a]. Wahania w liczbie tego gatunku zwierząt były skorelowane z popytem na wieprzowinę, cenami żywca wieprzowego oraz z podażą i cenami pasz. Na ich amplitudę w dużym stopniu wpływało rozdrobnienie chowu trzody chlewnej w kraju. Wysokie ceny tuczników przy niskich cenach zbóż powodowały duże zainteresowanie produkcją żywca wieprzowego zwłaszcza w małych gospodarstwach. Duża plenność macior oraz krótki cykl produkcyjny umożliwiały szybki wzrost pogłowia tego gatunku zwierząt. Natomiast niska opłacalność chowu przyczyniała się do tego, że gospodarstwa utrzymujące małe stada w krótkim okresie wycofywały się z produkcji żywca wieprzowego.

Rysunek 1. Struktura pogłowia trzody chlewnej w gospodarstwach według skali chowu

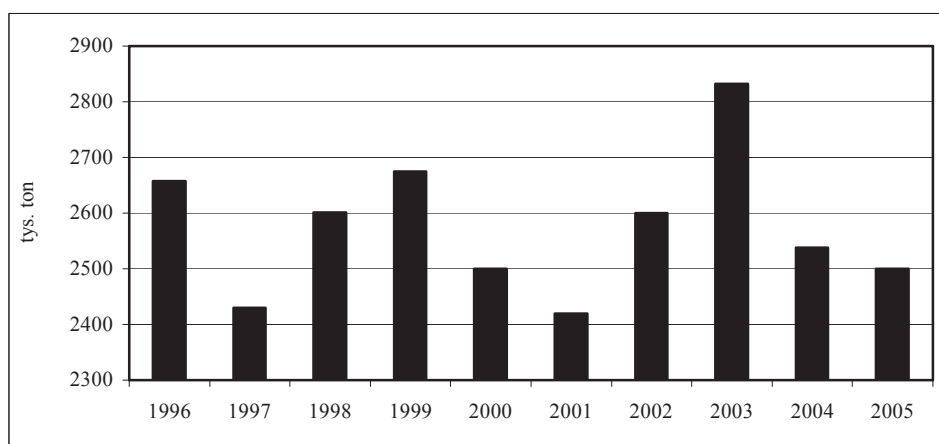
Figure 1. Structure of pigs stock in farms by scale of breeding

Źródło: [Użytkowanie...2006, Rocznik... 2001].

W ostatnim dziesięcioleciu obserwuje się jednak w Polsce powolny proces koncentracji chowu trzody chlewnej, który uwidacznia się w powiększaniu stad dużych i

marginalizacji drobnych producentów. W latach 1996-2005 udział gospodarstw utrzymujących do 49 sztuk trzody chlewnej zmniejszył się o 11,1 pp. (punkty procentowe), a odsetek stad powyżej 200 sztuk tego gatunku zwierząt zwiększył się o 9,1 pp. (rysunek 1).

Z wahaniami pogłowia trzody chlewnej wiązały się zmiany w produkcji wieprzowiny. W 2003 roku wynosiła ona 2833 tys. ton, a w 2005 roku zmniejszyła się o prawie 300 tys. ton (rysunek 2). Z prognoz IERiGŻ wynika, że w 2006 roku produkcja wieprzowiny będzie o około 150-160 tys. ton wyższa. Część tej nadwyżki zostanie przeznaczona na wzrost konsumpcji krajowej spowodowany spadkiem cen detalicznych wieprzowiny. Ponadto, znaczna ilość podaży będzie mogła być wchłonięta przez rynek unijny, ponieważ cykliczny wzrost produkcji żywca wieprzowego w Polsce nie będzie pokrywał się ze wzrostem w pozostałych krajach UE [Sytuacja... 2006].

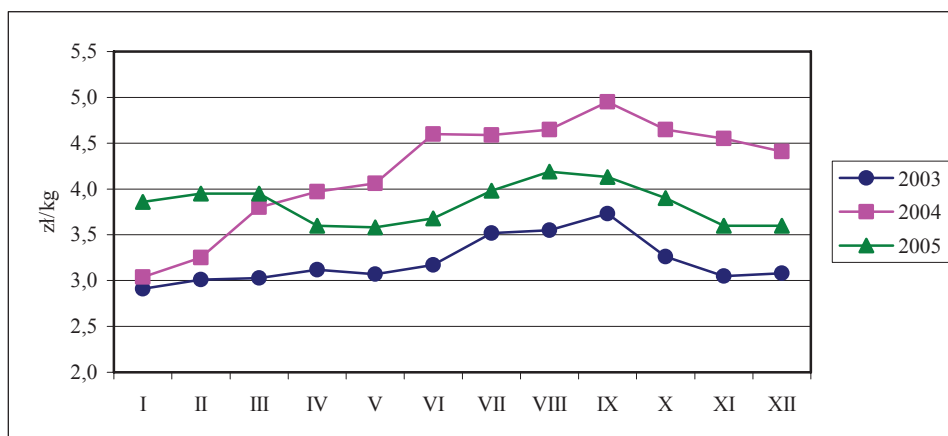
Rys. 2. Produkcja żywca wieprzowego w Polsce w latach 1996-2005

Fig. 2. Production of pigs for slaughter in Poland in years 1996-2005

Źródło: [Rynek... 2006b].

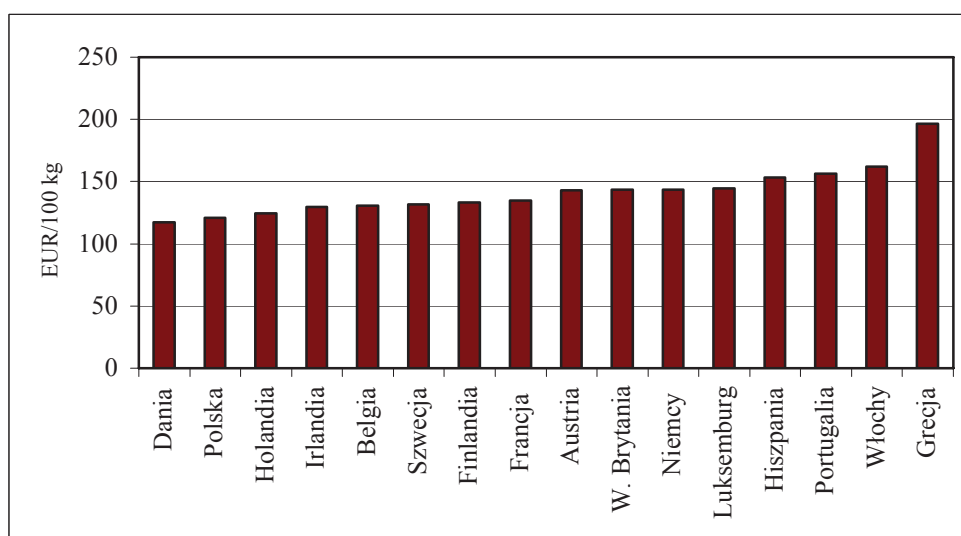
Zmiany cen skupu żywca wieprzowego i opłacalności trzody chlewnej w Polsce

Ze względu na dużą podaż żywca wieprzowego i wysokie ceny zbóż opłacalność chowu trzody chlewnej w 2003 roku i na początku kolejnego roku była niska. Zdecydowanie uległa poprawie w drugim kwartale 2004 roku. Po przystąpieniu Polski do UE znacznie wzrosły ceny skupu trzody chlewnej a zmniejszyły się ceny zbóż. W 2004 roku ceny żywca wieprzowego ukształtowały się powyżej 4 zł/kg i w porównaniu z 2003 rokiem były wyższe o ponad 30 %, a w ostatnim kwartale ta różnica stanowiła ponad 40 % (rysunek 3).

Rysunek 3. Ceny skupu żywca wieprzowego w latach 2003-2005
 Figure 3. Procurement prices of pigs for slaughter in years 2003-2005
 Źródło: [Małkowski i Zawadzka 2006].

W drugiej połowie 2004 roku ceny skupu trzody chlewnej w Polsce były również wyższe od średnich w Unii Europejskiej. Taka relacja cen spowodowała wzrost importu i zmniejszenie eksportu wieprzowiny do Europy Zachodniej. Jednocześnie duży spadek cen zbóż przyczynił się do wysokiej opłacalności chowu trzody chlewnej. W tej sytuacji na początku 2005 roku odnotowano wzrost pogłowia świń i znaczny spadek cen skupu żywca wieprzowego. Dzięki jednak obniżce cen zbóż opłacalność chowu trzody chlewnej była względnie dobra. W kolejnym roku ceny skupu żywca wieprzowego w Polsce należały do najniższych w Unii Europejskiej. W lutym 2006 roku średnia referencyjna cena 100 kg wagi poubojowej zimnej w klasie E we Wspólnocie wyniosła 138,69 €, a w Polsce 120,92 €/100 kg (rysunek 4). Niższy je poziom, zaledwie o 3,43 €/100 kg, odnotowano jedynie w Dani. Najwyższe ceny referencyjne wystąpiły w Grecji, Włoszech i Portugalii.

Rys. 4. Ceny referencyjne wagi poubojowej żywca wieprzowego w UE w lutym 2006 roku
 Fig. 4. Reference prices of pig slaughter weight in the EU in February 2006
 Źródło: [Rynek...2006b].

Działania interwencyjne na rynku wieprzowiny

Do 1 maja 2004 roku główną formą interwencji na rynku wieprzowiny w Polsce były zakupy półtuszy na zapasy w okresach nadwyżek żywca wieprzowego, a później ich sprzedaż na rynek krajowy w czasie niedoborów podaży. W 2002 roku Agencja Rynku Rolnego (ARR) zakupiła 133,6 tys. ton wieprzowiny, a rok później o 7 tys. ton mniej (tabela 2). W tym okresie zagospodarowanie półtuszy wieprzowych było jednak trudne. W tej sytuacji zgromadzone zapasy kierowano na rynki zagraniczne. Inną formą interwencji były dotacje do eksportu mięsa, które wprowadzono w 1998 roku. Początkowo miały one marginalne znaczenie. W 2002 roku dopłatami do eksportu objęto tylko 7,3 tys. ton wieprzowiny. Rok później zastosowano je przy eksporcie 40,9 tys. ton półtuszy wieprzowych. Ogółem udział interwencji w krajowej produkcji wieprzowiny w latach 2002-2003 stanowił mniej niż 9,0%.

Po akcesji Polski do UE wystąpiły zmiany w działaniach interwencyjnych na rynku wieprzowiny. Zgodnie z prawodawstwem unijnym podstawowymi elementami regulacji tego rynku są ceny, dotacje do prywatnego przechowywania mięsa oraz subsydia eksportowe. Dla każdego roku gospodarczego w UE ustala się tak zwaną cenę podstawową mięsa wieprzowego, stanowiącą poziom odniesienia w stosunku do działań interwencyjnych. Oprócz tego co tydzień obliczana jest tzw. cena referencyjna, która powstaje w wyniku uśrednienia cen w poszczególnych krajach Wspólnoty. Kiedy cena referencyjna spada poniżej 103% ceny podstawowej i są przesłanki, że utrzyma się na tym poziomie, wówczas Komisja Europejska zezwala na uruchomienie interwencyjnego skupu półtuszy wieprzowych. Ceny stosowane przy tym skupie mieszczą się w przedziale 78-92% ceny podstawowej. Ta forma interwencji na unijnym rynku trzody chlewnej nie była jednak stosowana od 1971 roku. Częściej praktykowano dotowanie prywatnego magazynowania określonych rodzajów mięsa lub elementów tusz. Dotacji udzielano tylko dla tych produktów wieprzowych, które zostały wytworzone z trzody chlewnej pochodzącej z krajów Wspólnoty. Stawki dopłat nie mogły przekroczyć kosztów, jakie poniosłaby agencja interwencyjna, gdyby to właśnie ona miała zająć się przechowywaniem mięsa [Szot 2003].

Dotowanie eksportu zależy głównie od cen i podaży wieprzowiny na rynku unijnym i światowym, różnicy w cenach pasz zbożowych oraz konkurencyjności produktów UE. Wysokość dopłat jest zróżnicowana w zależności od kraju, do którego kierowany jest eksport.

W Polsce mechanizm dopłat do prywatnego przechowywania wieprzowiny w rozumieniu przepisów UE nie był dotychczas wykorzystywany. Stosowane są natomiast refundacje wywozowe mięsa wieprzowego i określonych przetworów do wszystkich państw trzecich z wyjątkiem Bułgarii i Rumunii. W 2005 roku ARR wydała pozwolenia na eksport z

dopłatą na około 7 tys. ton produktów wieprzowych, do połowy marca 2006 roku na 1,3 tys. ton [Prognoza... 2006].

Tabela 1. Interwencja na rynku wieprzowiny w Polsce w latach 2002-2005

Table 1. Intervention in the pork market in Poland in years 2002-2005

Rok	Zakupy półtuszy wieprzowych (tys. ton)	Dopłaty do eksportu (tys. ton)	Udział interwencji w produkcji (%)
2002	133,6	7,3	8,0
2003	126,6	40,9	8,7
2004	32,3	19,9	3,2
2005	-	7,0	0,3

Źródło: [Stańko 2006] i obliczenia własne

Zmiany w obrotach handlu zagranicznego wieprzowiną

W strukturze polskiego handlu zagranicznego wieprzowiną dominuje mięso. Przed przystąpieniem do UE Polska zobowiązana była do redukcji zapasów tego gatunku mięsa. W związku z tym w eksporcie największy udział stanowiły półtusze wieprzowe z zasobów ARR. Sprzedaż nadwyżek ułatwiły także subsydia do eksportu. W 2004 roku, zakres ich stosowania był mniejszy, w tej sytuacji eksport wieprzowiny obniżył się o ponad 53 tys. ton. W kolejnym roku łatwiejszy dostęp do rynków państw członkowskich UE spowodował wzrost eksportu mięsa wieprzowego o 12,2 tys. ton. Zmniejszyła się natomiast sprzedaż wieprzowiny do Wspólnoty Niepodległych Państw (WNP), z 172,5 tys. ton w 2003 roku do 74,2 tys. ton w 2005 roku. Wynikało to głównie z ograniczeń wprowadzonych przez rosyjskie służby weterynaryjne dla polskich zakładów mięsnych.

Tabela 2. Zmiany w eksporcie i imporcie mięsa wieprzowego w tys. ton

Table 2. Changes in exports and imports of pork, thousand tonnes

Grupa krajów	Rok			
	2002	2003	2004	2005
Eksport ogółem	36,8	199,7	146,6	158,8
UE-15	2,4	10,7	18,3	32,1
UE-10	3,5	16,5	23,9	51,7
Pozostałe kraje	30,9	172,5	104,4	74,7
Import ogółem	44,3	46,8	102,2	167,5
UE-15	37,5	36,5	96,2	162,2
UE-10	1,6	1,5	2,9	5,1
Pozostałe kraje	5,2	8,8	1,1	0,2

Źródło: [Handel...2005 i 2006].

Otwarcie granic UE wpłynęło natomiast na wzrost importu wieprzowiny do Polski. W 2005 roku import mięsa wieprzowego wyniósł 167,5 mln ton i był o 123,2 mln ton większy niż w 2002 roku. Najwięcej tego gatunku mięsa przywieziono z Danii (49%), Niemiec (18%) i Holandii (15%). Import z krajów spoza UE zmniejszył się w 2005 roku do poziomu 0,2 tys. ton [Prognoza... 2006].

Udział przetworów wieprzowych i podrobów w obrotach polskiego handlu zagranicznego był znacznie mniejszy w analizowanych latach. Eksport przetworów wieprzowych w 2002 roku stanowił 32 tys. ton, a w kolejnym roku zmniejszył się o prawie 10 tys. ton [Handel... 2005]. W jego strukturze dominowały kielbasy. W 2005 roku eksport przetworów wieprzowych wzrósł do poziomu 34,7 tys. ton. W tym samym roku, w odróżnieniu od lat poprzednich, wystąpił duży eksport trzody chlewnej, który wyniósł 247,7 tys. sztuk. Głównym rynkiem zbytu były państwa WNP, a zwłaszcza Ukraina [Handel... 2006].

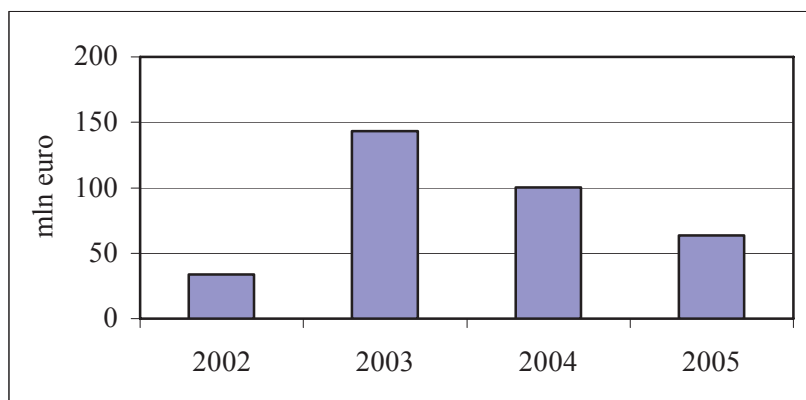
Import przetworów wieprzowych w 2003 roku stanowił zaledwie 1,4 tys. ton. W kolejnych latach zwiększył się do 2,6 tys. ton. W 2005 roku zakupiono także około 320 tys. sztuk żywych zwierząt. Pochodziły one głównie z Niemiec i Holandii [Handel... 2006].

Tabela 3. Wartość eksportu i importu mięsa wieprzowego, mln euro
Table 3. Value of exports and import of pork, million EUR

Grupa krajów	Rok			
	2002	2003	2004	2005
Eksport ogółem	39,5	160,2	168,6	246,3
UE-15	5,8	19,6	37,8	70,9
UE-10	3,2	12,3	33,2	75,8
Pozostałe kraje	30,5	128,2	97,6	99,6
Import ogółem	74,3	72,3	145,4	274,9
UE-15	62,3	52,7	138,3	264,7
UE-10	2,9	3,4	5,1	9,7
Pozostałe kraje	9,1	16,2	2,0	0,5

Źródło: [Handel...2005 i 2006].

W wyniku wyższych cen uzyskiwanych na rynkach państw członkowskich wpływy dewizowe do Polski z eksportu mięsa wieprzowego do krajów UE-25 zwiększył się z 160,2 mln euro w 2003 roku do 246,3 mln euro w 2005 roku (tabela 3). Wartość eksportu do krajów spoza UE w tym samym okresie zmniejszyła się ze 128,2 mln euro do 99,6 mln euro. Ogółem wartość eksportu mięsa wieprzowego w 2004 roku była wyższa w porównaniu z importem o 23,2 mln euro. W kolejnym roku odnotowano ujemne saldo w handlu tym gatunkiem mięsa (28,6 mln euro), a wynikało ono z wysokiej wartości importu wieprzowiny z krajów UE-15.

Rys. 5. Saldo obrotów handlu zagranicznego wieprzowiną, mln euro

Fig. 5. Foreign trade in pork turnover balance, million EUR

Źródło: [Handel...2005, 2006].

Ogółem w latach 2002-2005 wystąpiło dodatnie saldo obrotów w handlu zagranicznym wieprzowiną. Najwyższy jego poziom odnotowano w 2003 roku i wynosił (143,4 mln euro). W 2005 roku jego wartość obniżyła się o około 79,7 mln euro (rysunek 5).

Czynniki i działania służące wzrostowi produkcji trzody chlewnej w Polsce

W związku z rozszerzeniem UE i objęciem Polski Wspólną Polityką Rolną (WPR) pojawiły się czynniki, które służą poprawie konkurencyjności sektora trzody chlewnej w kraju oraz sprzyjają wzrostowi produkcji. Należy do nich:

- trwale obniżenie cen zbóż, i tym samym pasz, związane z nową polityką wsparcia na rynku zbóż charakteryzującą się stosunkowo niskimi cenami i stosowaniem dopłat bezpośrednich,
- rosnąca produkcja i nadwyżka eksportowa zbóż,
- poprawa przewidywalności cen zbóż związana ze stosunkowo stabilnym charakterem WPR,
- atrakcyjność produkcji żywca wieprzowego dla wielu małych i średnich gospodarstw,
- wzrost dostępności wsparcia finansowego modernizacji produkcji wieprzowiny w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego [Informacja... 2006].

Czynniki te wpływają na długookresowy trend wzrostu produkcji prowadzący do trwałej nadwyżki eksportowej, która pojawiła się już w 2004 roku. W tej sytuacji duże znaczenie w stabilizacji rynku trzody chlewnej stanowić będzie zapewnienie dostępu do nowych rynków zbytu oraz działania promocyjne. Te ostatnie mogą być współfinansowane ze środków UE w ramach programu administrowanego przez ARR „Wsparcie działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych”. Na rynku wieprzowiny należą do nich działania z zakresu public relations, promocji i reklamy oraz udział w pokazach, targach i wystawach o znaczeniu krajowym i międzynarodowym, mający na celu wzmocnienie wizerunku produktów unijnych. Ważnym elementem służącym promocji polskich wyrobów rolno-spożywczych jest realizowany od kilku lat program informacyjno-promocyjny MRiRW pod nazwą „Poznaj Dobrą Żywność”. Ma on na celu wyróżnienie specjalnym znakiem wyrobów spożywczych o wysokiej jakości. Dotychczas wyróżniono tym znakiem 506 wyrobów pochodzących z 54 zakładów wytwórczych [Informacja... 2006].

Wnioski

1. Polska należy do czołowych producentów trzody chlewnej w Unii Europejskiej. W 2005 roku pogłowie tego gatunku zwierząt stanowiło 18,4 mln sztuk, a produkcja wyniosła, 2540 tys. ton. W produkcji żywca wieprzowego występują znaczne wahania, które wynikają głównie z dużego rozproszenia chowu trzody chlewnej. W ostatnim dziesięcioleciu zaobserwowano jednak w Polsce powolny proces koncentracji produkcji, który uwidacznia się w powiększaniu stad dużych i marginalizacji drobnych producentów.
2. Po akcesji Polski do UE wzrosła siła powiązań z rynkami krajów Wspólnoty, o czym świadczy rosnący udział tych państw w polskim handlu zagranicznym wieprzowiną. W 2005 roku eksport mięsa wieprzowego do krajów UE-25 wzrósł do 83,8 tys. ton, a import do 167,3 tys. ton. Zdecydowanie zmniejszył się natomiast eksport wieprzowiny do pozostałych krajów, zwłaszcza Rosji. Dzięki jednak wyższym cenom uzyskiwanym na rynkach państw unijnych Polska odnotowała dodatnie saldo obrotów handlu zagranicznego w 2005 roku.
3. Opłacalność chowu trzody chlewnej w 2003 roku i na początku 2004 roku była niska z powodu dużej produkcji żywca wieprzowego i wysokich cen zbóż. Zdecydowanie uległa poprawie w drugim kwartale 2004 roku. W kolejnym roku ceny żywca wieprzowego w Polsce ukształtowały się poniżej średnich cen unijnych i opłacalność chowu trzody chlewnej uległa pogorszeniu. Na początku 2006 roku ceny referencyjne polskiej wieprzowiny należały do najniższych w Unii Europejskiej.
4. Objęcie Polski Wspólną Polityką Rolną sprzyja wzrostowi produkcji żywca wieprzowego i prowadzi do powstania nadwyżki eksportowej. W celu jej sprzedaży konieczne jest poszukiwanie nowych rynków zbytu oraz działania promocyjne. Te ostatnie nie są w pełni wykorzystywane, chociaż mogą być współfinansowane ze środków UE.
5. Po rozszerzeniu UE zmieniły się formy interwencji na rynku trzody chlewnej w Polsce mające na celu zminimalizowanie wahań cen i produkcji. Przed 1 maja 2004 roku dominowały zakupy półtuszy na zapasy w okresach nadwyżek żywca wieprzowego. Po akcesji Polski do UE, zgodnie z prawodawstwem unijnym, na rynku trzody chlewnej mogą być stosowane dotacje do prywatnego przechowywania mięsa wieprzowego. Ten mechanizm nie był dotychczas w Polsce wykorzystywany, ale są stosowane refundacje wywozowe wieprzowiny i określonych przetworów do wszystkich państw trzecich poza Rumunią i Bułgarią.

Literatura

- Agriculture in the European Union. Statistical and economic information. (2005). European Commission. Tryb dostępu: <http://www.europa.eu.int/comm/agriculture>
- Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi. (2005). Nr 21. IERiGŻ, ARR, MRiRW, Warszawa.
- Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi. (2006). Nr 23. IERiGŻ, ARR, MRiRW, Warszawa.
- Informacja o sytuacji na rynku trzody chlewnej. MRiRW. Tryb dostępu: http://www.arr.gov.pl/data/00154/informacja_trzoda_17_02_2006.doc.
- Małkowski J., Zawadzka D. (2006): Rynek wieprzowiny. *Rynek rolny* 3 (181).
- Prognoza cen podstawowych produktów rolniczych. (2006). [W:] Biuletyn informacyjny nr 4 (171), MRiRW, ARIMR Tryb dostępu: http://www.arr.gov.pl/data/400/biuletyn_178_nr4.pdf.
- Rocznik Statystyczny Rolnictwa. (2001). GUS, Warszawa.
- Rynek mięsa. (2006a). Nr 3. Biuro Analiz i Programowania ARR. Tryb dostępu: http://www.arr.gov.pl/data/00164/miesieczna_03_06_m.doc.
- Rynek mięsa (2006b). Nr 30. IERiGŻ, ARR, MRiRW, Warszawa.
- Rynek mięsa wieprzowego. (2005). Tryb dostępu: <http://www.rolnik.info.pl/wieprzowina.htm>.
- Seremak-Bulge J., (2003): Rynek rolny przed i po integracji. IERiGŻ, Warszawa. Tryb dostępu: http://www.agro-info.org.pl/files/?id_plik=114.
- Stańko S. (2005): Agencja Rynku Rolnego - zakres i formy działania w latach 1991-2004. [W:] Agencja Rynku Rolnego 1990-2005. ARR, Warszawa. Tryb dostępu: <http://www.arr.gov.pl/data/00321/jubileusz.pdf>.
- Sytuacja na rynku trzody chlewnej. (2006). Biuletyn informacyjny nr 3-4, MRiRW, ARIMR, Warszawa. Tryb dostępu: <http://www.minrol.gov.pl>.
- Szot E. (2003): Regulacje UE. Tryb dostępu: <http://www.agro-info.org.pl>.
- Użytkowanie gruntów, powierzchnia zasiewów i pogłowie zwierząt gospodarskich w 2005 roku. (2006). GUS, Warszawa. Tryb dostępu: <http://www.stat.gov.pl/>.

Summary. The aim of research was to specify changes in the pigs market in Poland after the EU extension. Research shows that a slow process of concentration of production takes place in Poland, which is revealed by an increase in number of big herds. Participation of member countries in the Polish foreign trade in pork has grown after the extension of EU. Forms of interventions have been changed in the pig market. Subsidizing of export and private storage of pork has become the base of support. Price changes in pig purchases after the Polish accession to EU have been noticed. The prices were high initially in 2004, but they belonged to lowest in Europe already at the beginning of 2006. Accession and including Poland into CAP promote pork production and leads to creation of export surplus. Promotional operations seeking new markets are indispensable for its sale.

Key words: pig market, European Union